

ΣΤΕ 813/2016 [Ειδική αποζημίωση λόγω αυθαίρετου σε δασική έκταση]

Περίληψη

-Δεν αποκλείεται η έκδοση πρωτοκόλλου ειδικής αποζημίωσης για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει το τρίμηνο, οι δε δυσμενείς για το διοικούμενο συνέπειες από την έκδοσή του για το μεγαλύτερο χρονικό αυτό διάστημα αίρονται αν παραδοθεί οικειοθελώς προς κατεδάφιση η αυθαίρετη κατασκευή, έστω και μετά την έκδοση του πρωτοκόλλου, διότι, στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής της ειδικής αποζημίωσης που έχει ήδη επιβληθεί, σε όποιο ποσό και αν έχει ανέλθει αυτή.

Πρόεδρος: Αγγ. Θεοφιλοπούλου

Εισηγητής: Μ. Τριπολιτσιώτη

Δικηγόροι: Χ. Διβάνη, Παν. Αλεξάκος

Βασικές Σκέψεις

1. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση, η οποία ασκείται κατά νόμο χωρίς την καταβολή παραβόλου, ζητείται η αναίρεση της 12928/2005 απόφασης του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία έγινε δεκτή προσφυγή της αναιρεσίβλητης κατά του 4774/19.6.2002 πρωτοκόλλου επιβολής ειδικής αποζημίωσης του Δασάρχη Καπανδριτίου. Με το πρωτόκολλο αυτό είχε επιβληθεί εις βάρος της αναιρεσίβλητης ειδική αποζημίωση ύψους 107.326 ευρώ λόγω διατήρησης αυθαίρετου κτίσματος σε δασική έκταση, εμβαδού 630 τ.μ., στη θέση «Βλαστός» στην περιφέρεια της Κοινότητας Καλάμου του ν. Αττικής, κατά το χρονικό διάστημα από 2.3.1995 μέχρι 9.3.1999.
2. Επειδή, σύμφωνα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το επίδικο πρωτόκολλο έχει εκδοθεί δυνάμει της διάταξης της παρ. 5 του άρθρου 114 του ν. 1892/1990 (Α΄ 101), όπως η παράγραφος αυτή έχει αντικατασταθεί με την παρ. 2 του άρθρου 45 του ν. 2145/1993 (Α΄ 88). Η εν λόγω διάταξη εντάσσεται στο σύστημα κυρώσεων και μέτρων που εισάγεται με το ως άνω άρθρο 114, σε συνδυασμό με το άρθρο 71 του ν. 998/ 1979 (Α΄ 289) για τις αυθαίρετες κατασκευές σε δάση και δασικές εκτάσεις. Ειδικότερα, κατά την παρ. 1 του άρθρου 71 του ν. 998/1979, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 2145/1993, "1. Εργολάβοι, υπεργολάβοι, κατασκευαστές, οι εντολείς τους και κάθε τρίτος που επιχειρεί, άνευ δικαιώματος ... την ανέγερση

οποιοδήποτε κτίσματος ή κατασκευάσματος ... ή πραγματοποιεί οποιασδήποτε φύσεως εγκατάσταση εντός δάσους ή δασικής εκτάσεως, δημόσιας ή ιδιωτικής, τιμωρούνται με φυλάκιση ... και με χρηματική ποινή ...", κατά δε την παρ. 2 του αυτού άρθρου 71 του ν. 998/1979, "2. ... Η δασική αρχή διατάσσει και, εν αρνήσει του υποχρέου, εκτελεί άνευ ετέρας διατυπώσεως την κατεδάφισιν των κτισμάτων. Εξ άλλου, κατά την παράγρ. 1 του άρθρου 114 του ν. 1892/1990, "απαγορεύεται η ανέγερση οικοδομών, κτισμάτων και πάσης φύσεως εγκαταστάσεων εντός δημοσίων ή ιδιωτικών δασών ή δασικών ή αναδασωτέων εκτάσεων, που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται από πυρκαϊά ...", και κατά την παρ. 2 του αυτού άρθρου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 παρ. 5 του ν. 2880/2001 (Α' 9), "2. Ανεγερθείσες ή ανεγειρόμενες οικοδομές, κτίσματα και πάσης φύσεως εγκαταστάσεις στις ανωτέρω εκτάσεις κατεδαφίζονται υποχρεωτικά κατόπιν αποφάσεως του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας με τεχνική υποστήριξη που διατίθεται από την τεχνική υπηρεσία της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης της οικείας Περιφέρειας, ύστερα από αίτημα του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και με την συνδρομή της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας". Κατά την παρ. 3 του ανωτέρω άρθρου, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 2145/1993, "3. Η απόφαση περί κατεδαφίσεως εκδίδεται μετά από κλήτευση προ δύο (2) τουλάχιστον εργασίμων ημερών, του φερομένου ως κυρίου ή νομέα ή κατόχου ή του εργολάβου της οικοδομής, του κτίσματος ή της εγκαταστάσεως. Η κλήτευση αυτή ενεργείται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας. Αν τα παραπάνω πρόσωπα είναι άγνωστα ή άγνωστης διαμονής, η κλήση τοιχοκολλάται στην είσοδο του κτίσματος. Κατά της αποφάσεως του νομάρχη περί κατεδαφίσεως επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου της τοποθεσίας του ακινήτου ... Η προσφυγή συζητείται υποχρεωτικά εντός εξήντα (60) ημερών από την κατάθεσή της και η οριστική απόφαση εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συζήτηση και σε κάθε περίπτωση εντός εβδομήντα πέντε (75) ημερών από την κατάθεση της προσφυγής. Η απόφαση κοινοποιείται με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευσή της στους διαδίκους, στον οικείο δασάρχη και στον Υπουργό Οικονομικών, εφαρμοζομένου αναλόγως και για την κοινοποίηση αυτήν του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου. Οι επί της ... προσφυγής αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα ...", κατά δε την παρ. 6 του αυτού άρθρου, "6. Οι προηγούμενες παράγραφοι 2 έως και 5 εφαρμόζονται αναλόγως και για περιπτώσεις κατεδάφισης κτιρίων ή εγκαταστάσεων, που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 71 του ν. 998/1979". Τέλος, κατά την παρ. 5 του άρθρου αυτού, όπως ίσχυε κατά την έκδοση του επίμαχου πρωτοκόλλου ειδικής αποζημίωσης, «5. Από της κλητεύσεως και μέχρι την κατεδάφιση ο κύριος, ο νομέας ή ο κάτοχος υποχρεούνται, εις ολόκληρον έκαστος, στην καταβολή ειδικής αποζημιώσεως που επιβάλλεται με

πρωτόκολλα του οικείου δασάρχη, από τα οποία το πρώτο εκδίδεται και κοινοποιείται εφαρμοζομένης αναλόγως και της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση στο δασάρχη της δικαστικής αποφάσεως της παραγράφου 3. Της υποχρεώσεως αυτής απαλλάσσονται οι παραπάνω, προκειμένου περί οικοδομών, κτισμάτων ή εγκαταστάσεων εντός των δημόσιων δασών ή εκτάσεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εφόσον αυτά παραδοθούν οικειοθελώς στο Δημόσιο προς κατεδάφιση με τη σύνταξη από το δασάρχη πρωτοκόλλου παραδόσεως και παραλαβής. Κατά των πρωτοκόλλων επιβολής αποζημιώσεως, τα οποία εκδίδονται ανά τρίμηνο μέχρι την κατεδάφιση ή την ως άνω οικειοθελή παράδοση, χωρεί προσφυγή εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίησή τους, ενώπιον του μονομελούς διοικητικού πρωτοδικείου της τοποθεσίας του ακινήτου. Είναι απαράδεκτοι οι λόγοι προσφυγής κατά το μέρος που καλύπτονται από την απόφαση επί της προσφυγής κατά της πράξεως του νομάρχη περί κατεδαφίσεως, ως και εκείνοι που δεν αποδεικνύονται αμέσως. Η απόφαση αυτή του δικαστηρίου δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Τα ποσά των αποζημιώσεων που καθίστανται οριστικά, είτε γιατί δεν ασκήθηκε προσφυγή, είτε γιατί η ασκηθείσα απορρίφθηκε εν όλω ή εν μέρει, βεβαιώνονται στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ., εισπράττονται κατά τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. (ν.δ. 356/1974) και αποδίδονται ως έσοδο στο Κεντρικό Ταμείο Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών. Το ύψος της αποζημιώσεως ανά τετραγωνικό μέτρο κτίσματος και ανά ημέρα διατηρήσεως αυτού ορίζεται σε διακόσιες (200) δραχμές ... Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ευθέως ή αναλόγως οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας».

3. Επειδή, όπως έχει κριθεί (ΣτΕ 4587/2009 επτ.), κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων και ενόψει του σκοπού τους, που είναι τελικά η κατεδάφιση των κτισμάτων που έχουν αυθαίρετα κατασκευασθεί σε δάσος ή δασική έκταση, δεν αποκλείεται η έκδοση πρωτοκόλλου ειδικής αποζημίωσης για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει το τρίμηνο, οι δε δυσμενείς για το διοικούμενο συνέπειες από την έκδοσή του για το μεγαλύτερο χρονικό αυτό διάστημα αίρονται αν παραδοθεί οικειοθελώς προς κατεδάφιση η αυθαίρετη κατασκευή, έστω και μετά την έκδοση του πρωτοκόλλου, διότι, στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής της ειδικής αποζημίωσης που έχει ήδη επιβληθεί, σε όποιο ποσό και αν έχει ανέλθει αυτή.
4. Επειδή, όπως έγινε δεκτό με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, με την 706/15.9.1995 απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Ανατολικής Αττικής διατάχθηκε η κατεδάφιση ισόγειας κεραμοσκεπούς οικοδομής, εμβαδού 124 τ.μ., την οποία η ήδη αναιρεσίβλητη φέρεται ότι ανήγειρε από τον Απρίλιο του έτους 1991 έως τις αρχές του έτους 1993 σε δασική έκταση, εμβαδού 630 τ.μ., στη θέση «Βλαστός» της Κοινότητας Καλάμου ν. Αττικής, η οποία κηρύχθηκε αναδασωτέα με την 1240/5.8.1992 απόφαση του Νομάρχη

Ανατολικής Αττικής. Η παραπάνω απόφαση κατεδάφισης εκδόθηκε αφού κοινοποιήθηκε στην αναιρεσίβλητη στις 2.3.1995 η 4494/20.12.1994 πρόσκληση του Δασαρχείου Καπανδριτίου να κατεδαφίσει το αυθαίρετο κτίσμα μέσα σε προθεσμία δύο ημερών, στην οποία αυτή δεν ανταποκρίθηκε. Κατά της απόφασης για την κατεδάφιση της αυθαίρετης κατασκευής η αναιρεσίβλητη άσκησε προσφυγή ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία απορρίφθηκε με την 178/1996 απόφασή του. Κατόπιν αυτών, ο Δασάρχης Καπανδριτίου εξέδωσε εις βάρος της αναιρεσίβλητης το 4774/19.6.2002 πρωτόκολλο επιβολής ειδικής αποζημίωσης, με το οποίο της επέβαλε, κατ' εφαρμογή των προαναφερόμενων διατάξεων, ειδική αποζημίωση, ύψους 107.326 ευρώ, λόγω διατήρησης του αυθαίρετου κτίσματος, εμβαδού 124 τ.μ., σε δασική έκταση για 1.467 ημέρες, κατά το χρονικό διάστημα από 2.3.1995 έως 9.3.1999. Κατά του πρωτοκόλλου η αναιρεσίβλητη άσκησε προσφυγή, η οποία έγινε δεκτή με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και το πρωτόκολλο ακυρώθηκε για τον αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενο λόγο ότι μη νομίμως εκδόθηκε για 1.467 ημέρες, δηλαδή για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών. Σύμφωνα, όμως, με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη η αιτιολογία αυτή δεν είναι νόμιμη, εφόσον δεν αποκλείεται η έκδοση πρωτοκόλλου ειδικής αποζημίωσης για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει το τρίμηνο. Για το λόγο αυτό, που βασίμως προβάλλεται, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση να αναιρεθεί και η υπόθεση, που χρειάζεται διευκρίνιση ως προς το πραγματικό, να παραπεμφθεί στο αρμόδιο Μονομελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών για νέα νόμιμη κρίση.